

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENTA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Consilier la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 20
3 luni 10
Străinătate: 50 lei pe an. 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București. CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

SUMAR

Proiectul de lege asupra Contractului muncii (analiză critică)
urmare și fine, de d-l Cons. Popescu;

JURISPRUDENTĂ

Curtea de casație, s. I: *Primăria com. Statina cu Preotul Al. Constantinescu*;

Idem, s. III: *Locot. colonel Dimitrie Popescu cu Ministerul de război*;

Curtea de apel Craiova, s. II: *Ministerul de finanțe cu I. I. Stoenscu*;

Judecătorul sindic al Trib. Tulcea: *Wilhelm Toth cu Sindicul fal. I. Redelman*;

Trib. Dorohoi: *M. B., cere formula executorie, cu o Notă de d-l Ștefan Scriban*;

Jud. ocol. rural Sinaia-Putna: *Moșt. Marcu Aldea cu Vasile Iorgu Marcu*;

PROIECTUL DE LEGE

asupra

CONTRACTULUI MUNCII

— Analiză critică —

(Urmare și fine *)

În afară de cazul rezilierii contractului muncii prin consimțământul ambelor părți, orice reziliere duce fatal pe părți înaintea justiției. «Les palais de justice — zice Edmond Picard — ne sont que des hôpitaux où les droits n'entrent que quand ils sont blessés pour se faire soigner». Justiția, fiind o forță socială eminentemente serviabilă și binefăcătoare, pune ordine în relațiile omenesti, despăgubind partea vexată și temperând de multe ori pretențiunile exorbitante

Cum se va susține înaintea justiției o acțiune în daune?

Întăiu contractul trebuie dovedit, în al doilea rând trebuie demonstrat că partea adversă este în culpă prin ruperea contractului, prin nerespectarea lui. Vom avea deci două părți de studiat: a) *proba* contractului și b) *culpa* unei părți în executarea lui.

Negreșit, observațiunile noastre privesc numai contractul pe care îl are în vedere proiectul ce analizăm. Cum am văzut, soluțiunea proiectului pentru determinarea chestiunii este să se ceară lămurire dela minister: dacă e sau nu în prevederile legii contractul pentru nerespectarea căruia o parte voește să formeze acțiune în justiție.

Să presupunem chestiunea rezolvată în sens afirmativ. Cum va proceda partea reclamantă? Iși va analiza, cum

am spus mai sus, situațiunea sa din punct de vedere al probei contractului.

Art. 5 din proiect:

Art. 5. — Proba contractului se face și cu martori, oricare ar fi valoarea litigiului.

Acest articol este desigur o consecință a permisiunii de către lege a contractului verbal. Dreptul comun are o roare de proba cu martori și o face aproape de neutilizat. Argumentele sunt destul de cunoscute. În dreptul comercial proba cu martori este admisă pentru orice valoare și rațiunea pentru care legiuitorul o admite e, pe de o parte, seriozitatea și specialitatea martorilor, iar pe de alta, imposibilitatea de fapt de multe ori de a-și putea cineva procura pentru orice act o dovadă scrisă. Dealtfel, în acțiunile comerciale nu găsim aproape nici una în care numai martorii să o fi justificat; în unanimitatea cazurilor, martorii sunt un accesoriu pentru luminarea chestiunilor de fapt sau de amănunt.

Dar în contractul muncii ce justifică o asemenea libertate?

Poate că unii se gândesc că valoarea contractelor este neînsemnată. Lucrul nu este exact. Am văzut că proiectul cuprinde pe muncitorii cu salariu până la 2500 lei anual (art. 34 și 44 al. ultim), de asemeni art. 35 introduce și pe cei cu salariu mai mare; prin urmare contractele pot fi de o valoare destul de însemnată. Iar în ce privește motivele ce au determinat pe legiuitorul comercial la o asemenea extensiune, în contractul muncii nu există.

Art. 1203 din Codul civil ne duce la concluziunea că și prezumpțiunile se admit cu aceeaș extensiune.

Art. 1203. — Prezumpțiunile nu sunt permise magistratului decât numai în cazurile când este permisă și dovada prin martori...

De oarece în contractul muncii proba cu martori e admisă pentru orice valoare ar avea contractul, prezumpțiunile vor fi și ele admise în aceeaș măsură.

Negreșit, este de preferat situațiunea ce creează părților proiectul în locul nedreptei dispozițiuni a art. 1472 din Codul civil, că «patronul se crede pe cuvântul său: pentru câtimea salariului, pentru plata salariului anului expirat și pentru aconturile date pe anul curgător»; dar, în orice caz, nu e cea mai fericită situație juridică. Raportându-ne în fapt, vom găsi ca furnizori ai acestei probe, sau lucrători ce au tot interesul să menajeze pe patronul lor, sau lucrători în aceeaș situație de nedreptățire cu muncitorul reclamant; în ambele cazuri mărturiile acestea pot fi, în excepție numai, absolut sincere.

Când muncitorul face un contract cu un muncitor

*) Vezi Curierul Judiciar No. 6 și 7 a. c.

organizator sau conducător de grupuri de muncitori, contractul este presupus făcut cu șeful întreprinderii; proba contrarie nu este admisă (art. 2). Așa cum e redactat acest articol este rău, căci el deschide cu ușurință drumul la fraudă. Legea trebuie să o privim cu aceeași prietenie și pentru interesele patronului. Foarte bine ar fi ca, reducându-se extensiunea probei cu matorii, textul art. 2 să fie mai puțin categoric de cum este. Inchipuiți-vă, de pildă, un muncitor mai puțin cinstit care organizează un grup de muncitori și creează legenda că lucrează în numele cutărui șef de întreprindere; la un moment dat «organizatorul grupului de muncitori» suspendă plata! Nu ar fi nedrept ca toți muncitorii aceștia neplătiți să se îndrepte în contra inocentului șef de întreprindere și el să nu se poată liberă de ponosul ce-i cade din pricina art. 2?

Proba, după Codul civil, poate fi și literară, adică prin act scris. De oarece proiectul nu prevede nimic asupra chestiunii, dreptul comun rămâne aplicabil. Actele scrise pot fi autentice (de o întrebuițare rară în contractul muncii) sau sub semnătură privată. Articolele 1175 până la 1186 din Cod conduc materia. Vom observa numai că formalitatea dublului exemplar poate fi sub aceeași rigoare din art. 1175 ¹⁾, adică de a fi nul actul sinalagmatic nefăcut în atâtea exemplare câte părți cu interes contrar sunt. Situațiunea părților, în caz când există act scris, este bine înțeles de cele mai multe ori clară înaintea justiției.

Regulamentele de atelier formate de patron sunt condițiuni ale contractului — spun unii autori — și deci ele pot fi un element al probei scrise. Suntem alături de Baudry în contra acestei păreri ²⁾. Proiectul, deși are un întreg capitol sub numele «Reglemente de atelier», nu rezolvă precis chestiunea.

Proba contractului se poate face în fine prin jurământ. Art. 1207—1222 din Codul civil rămân de aplicat în tăc. a proiectului.

Noi considerăm acțiunea în daune pentru cazul oricărei rupe de contract. Contractul poate să se rezilieze de o parte fie pentru neîndeplinirea unei condițiuni a contractului, fie pentru un motiv legal, fie printr'un accident ³⁾. Spunem aceste lămuriri spre a fi mai bine înțeleși asupra fundamentului răspunderii civile în contractul muncii ⁴⁾.

* * *

Al doilea element de dovedit este, după cum am spus, *culpa* părții intimată. Noi punem chestiunea așa, dar vom vedea că asupra acestei chestiuni este una din cele mai puternice discuțiuni în doctrina modernă.

Am atins în trecut polemica vie dintre Planiol și Saleilles. Ambii autori au de partea lor un număr însemnat de adepți. Nu e vorbă, începutul luptei este cu origini mai departate și între cei mai însemnați cari dau lupta contra teoriei clasice, a răspunderii delictuale, găsim pe Larombière ⁵⁾.

Sunt multe păreri pentru legitimarea daunelor în contractul muncii. Noi cităm: teoria delictuală, teoria riscului profesional și teoria contractuală.

O expunere sumară a fiecăreia:

¹⁾ Stein, contra op. cit., p. 126.

²⁾ T. II, pag. 102 și urm.

³⁾ Saleilles: «Des accidents du travail et la responsabilité civile»; Jossierand: «De la responsabilité du fait des choses inanimées».

⁴⁾ Teisseire: «Essai d'une théorie générale sur le fondement de la responsabilité».

⁵⁾ Pandectes françaises, 1887, No. 1, p. 158.

Teoria delictuală este și teoria în majoritate urmată de jurisprudență. Ea își are obârșia în cunoscutele articole 998 și 999 din Cod. civil, cari prevăd delictul și quasi delictul. Noi însă nu putem da o aplicare generală acestor articole spre a justifica daunele în contractul muncii, ci le vedem ca o transformare în lege a principiului constitutiv al lui *jus: alterum non laedere*. Teoria aceasta este însă mai ales susținută spre a justifica daunele în cazul accidentelor muncii.

Teoria riscului profesional, susținută de Saleilles și Jossierand, aplicabilă numai în accidentele muncii; prin ea se arată conexitatea între risc și profit. Oricine face o întreprindere, acceptă implicit pe lângă folosul pecuniar și riscul daunelor, ce această întreprindere poate aduce. Faptul că muncitorul e plătit nu contrazice principiul, pentru că patronul prin întreprinderea lui nu pune pe muncitor într'un raport de dependență. Deosebirea între aceste două teorii este că în cazul teoriei delictuale muncitorul trebuie să dovedească vina patronului: în cazul teoriei riscului profesional, asemenea dovadă nu e necesară.

Teoria contractuală, sau a *inversării probațiunii*, cu totul neglijată de doctrină și care totuși ni se pare cea mai cuprinzătoare și mai de admis, a fost susținută pentru întâia oară de Sauzet ⁶⁾ și Sainctelette ⁷⁾. Ea pune răspunderea părților în însăși limitele contractului, căci este totdeauna ruperea contractului motivată de călcarea unei clauze; iar în cazul accidentelor, de asemenea este călcată clauza că patronul eră dator să puie aparatele bune, personal suficient, material trainic, etc.

Care este sistemul pe care-l urmează autorul proiectului? Nu se poate spune că urmează un sistem. Este un fel de contopire a tuturor teoriilor, după împrejurări.

Când contractul se reziliază pentru un motiv legal și se constată aceasta, art. 19 declară că «patronul sau muncitorul va plăti jumătate din salariul convenit pentru termenul ce rămâne să curgă după contract sau pentru termenul de preaviz, fără ca această plată să depășească salariul pentru o săptămână». Iar mai departe: «în caz de prejudiciu dovedit se pot obține daune mai mari, cari însă nu pot fi cumulate cu indemnitațiile de cari s'a vorbit mai sus». Așa dar, daunele se împart în două categorii: unele de drept datorite, fixate de lege, și altele variabile lăsate la aprecierea instanței să le stabilească în raport cu prejudiciul părții (art. 22). Situațiunea e neclară însă: *non culpa* părții intimată o apără de daune sau nu? Se admite dovada acestei *non culpe*? Mai departe art. 19 rezolvă situațiunea, când în contract se prevăd daune în cazul unei opere determinate și proiectul le admite cu «xeleluta dispoziție de a se declara reciproce «cu toate dispozițiile contrare». Inșă acest articol lasă ca o consecință normală că în altfel de contract de muncă, daune contractuale nu se pot fixa de părți. Părțile nu pot cere în cazul contractului cu termen sau fără termen daunele contractuale pentru rezilierea fără motiv legal? Iarăș un punct de clarificat.

Art. 17 introduce un nou caz de daune în afară de contractul părților:

Art. 17. (alin. penultim). — Aprecieri și afirmațiuni relative la muncitor și munca lui nu se pot inscrie de nimeni în librete: înfrângerea acestei dispozițiuni, ca și reținerea libretului de către patron, dau drept muncitorului la daune.

Este o inovație acest articol și daunele nu-și au în

⁶⁾ In *Revue critique*, 1905).

⁷⁾ In «Responsabilité et garantie».

acest caz nici o rațiune, mai ales că muncitorul se poate duce la primărie și să obțină un nou libret (aceiaș art. 17).

In fine, cea mai importantă parte a chestiunii daunelor o formează *daunele pentru accidente*.

Nici una din teoriile expuse mai sus nu sunt adoptate de autorul proiectului și putem spune cu drept cuvânt că el pune un sistem nou. Intrucâtva s'ar putea spune că urmează teoria riscului profesional, dar cu o caracteristică originală, pe care o vom observa mai jos.

Art. 34. — Accidentele întâmplare prin faptul muncii sau cu ocaziunea muncii, muncitorilor, impiegatilor, ucenicilor chiar neselariați, întrebuințați în industriile clădirilor, uzinelor, manufacturilor, șantierelor, întreprinderilor de transport pe uscat și pe apă, dragage, încărcare și descărcare, furnale pentru coals, furnale pentru preparat minerale și produsele carierelor, furnale înalte, uzine de produs și lucrat fierul și oțelul, magazii publice, mine, miniere, cariere ca și accidentele întâmplare în toate exploatarea sau părțile din exploatare, în cari sunt fabricate puse în lucrare sau întrebuințate materii explosive, sau în cari se întrebuințează o mașină mișcată prin o forță alta decât a omului sau a animalelor, dau dreptul în folosul victimei sau al reprezentanților ei la o îndemnitare în sarcina șefului întreprinderii.

Nici o forță majoră, nici greșala salariatului nu scapă pe patron de răspundere.

Numai dolul victimei descarcă pe patron de această răspundere.

Observăm mai întâiu greșala legiuitorului de a nu fi ținut în seamă critica doctrinei franceze că enumerarea niciodată nu poate fi un sistem bun de legiuitor, căci e cu puțință să se strecoare lipsuri și se înțelege cât de mare e nedreptatea ce suferă partea lezată din o asemenea lipsă. Apoi o neconsecvență: «accidentele întâmplare prin faptul muncii sau cu ocaziunea muncii... impiegatilor» este o aplicare fără rost a legii unor funcționari comerciali. Întâiu că funcționarii comerciali nu se au în vedere prin contractul muncii; al doilea, este foarte greu ca acești funcționari prin faptul muncii sau cu ocaziunea muncii lor să îndure vreun accident. Cuvântul «impiegați» este cu o întrebuințare anodină în proiect și normale ca ei să fie lăsați sub dreptul comun, sau să nu li se aplice considerația că accidentul să li se întâmple prin faptul ori cu ocaziunea muncii lor spre a avea drept la daune.

Am spus mai sus, că în parte autorul proiectului urmează teoria riscului profesional; în adevăr, această teorie pune în sarcina patronului numai pentru că e stăpânul mașinilor sau industriei, indiferent de orice altă considerație, despăgubire pentru muncitorul care suferă din cauza unui accident. Proiectul cere ca condiție: să se fi întâmplat accidentul «prin faptul muncii sau cu ocaziunea muncii». Ar putea cineva să ne obiecteze că vorbele «cu ocaziunea muncii» pot fi interpretate într'un sens larg. Da. Însă pe de o parte nu se garantează cu nimic o asemenea idee; iar pe de alta sunt cazuri, când această interpretare largă ar fi foarte greu de admis. Noi dăm două exemple și lăsăm răspunsul pentru oricine.

În cazul unei zile de sărbătoare când un lucrător vine să asiste la serviciul unei echipe și cade victima unui accident, nici prin faptul, nici cu ocaziunea muncii, are drept la daune? Aceeaș chestiune în cazul suspendării lucrului pentru repaos⁹⁾.

⁹⁾ Este drept, proiectul taie controversa din doctrina franceză, dacă în cazul unui trăsnet accidentală loc la daune și avem o soluție afirmativă; dar observațiunea ce facem în text persistă și în acest caz.

Prin aliniatul al doilea al articolului citat mai sus ne apropiem mai ales de teoria riscului profesional: «nici forța majoră, nici greșala salariatului nu scapă pe patron de răspundere». Acestei îngreunări pentru patron, proiectul îi aduce un temperament în aliniatul al 3-lea: «Numai dolul victimei descarcă pe patron de această răspundere».

De cum s'a publicat proiectul contractului muncii, întâia grije a muncitorilor a fost să se arate inichitatea acestui aliniat. Aveau dreptate? Să vedem.

Juridicește *dolul* se întâlnește cu prilejul studierii convențiilor și este considerat ca un viciu de consimțământ; dolul fiind dovedit, convențiunea e nulă. Ulpian spune în această ordine de idei despre dol, să nu fie cu folos viclenia pentru unii, nici simplitatea păgubitoare pentru alții, *ne vel illis malitia sua sit lucrosa, vel istis simplicitas damnosa*; este o exprimare precizând dolul ca efect. Labeon dă însă cel dintâiu o definiție completă despre dol, rezumând extensiunea lui: *Omnis calliditas, fallacia, machinatio ad circumveniendum, fallendum, decipiendum alterum adhibita*⁹⁾, orice viclenie, înșelare, procedeu întrebuințat pentru a induce în eroare, a înșelă, a surprinde pe altul.

Cu o ușoară bunăvoință accidentul creează un contract între patron și muncitor și cum este o obligațiune unilaterală de a despăgubi, a patronului, eră drept ca legea să ia măsuri și să apere pe patron cel puțin împotriva dolului victimei. Până la un punct revolta muncitorilor împotriva acestei dispozițiuni eră îndreptățită, căci nu se poate concepe o perversitate așa de mare în sufletul muncitorului ca lui să nu-i pese de viața sau sănătatea sa, și numai spre a face rău patronului, să-și creeze un accident. Dolul însă are, precum am văzut, ca element esențial constitutiv manopere întrebuințate de o parte — sau chiar un terțiu — în interesul său; iar proba dolului, deși o chestiune de fapt, va rezulta din acte scrise sau dovezi orale cari vor fi primite, numai dacă faptele citate sunt grave, precise și concordante¹⁰⁾.

Să nu se uite iarăș că judecătorul apreciază dolul, și deci e o garanție că aprecierea nu va fi părtinitoare; îngrijirea muncitorilor, deși legitimă în necunoștința de cauză, nu are rațiune cu aceste lămuriri.

Art. 36, alin. ultim descarcă pe patron de răspundere în caz de accident, dacă și-a asigurat muncitorii. După acest aliniat patronul, ca să poată beneficia de el, trebuie să-și asigure toți muncitorii, iar nu numai pe unii; faptul că muncitorul este asigurat el însuș nu scapă pe patron de răspunderea sa. Ceva mai mult, muncitorul dacă e victima unui accident din cauza dolului patronului, chiar dacă ar fi îndeplinit obligația asigurării, patronul este totuș răspunzător.

Nici felul cum se rezolvă chestiunea daunelor în caz de accident nu este mulțumitoare. Autorul proiectului neglijează una din cele mai interesante părți ale acestor accidente. Bolile profesionale nu trebuiau oare socotite între accidente? Un muncitor rămâne orb, olog printr'un accident, dar el poate căpăta o asemenea infirmitate și din cauza muncii; n'ar fi trebuit oare să se declare obligatorie asigurarea și pentru o astfel de infirmitate?

Care este procederea în cazul unui accident? Legile din 1892-93-98 din Franța prevăd o declarare a accidentului la diferite termene — cea din urmă o cere în

⁹⁾ L. 1, Dig. § 2.

¹⁰⁾ Bedarride, op. cit. I, p. 5.

timp de 4 zile dela întâmplare—de către patron sau prepusul său ¹¹⁾). Proiectul nu spune nimic.

Quantumul daunelor este rezolvat cu totul arbitrar în proiect și nu numai că se depărtează de cele două elemente cunoscute: *damnum emergens* și *lucrum cessans*, dar se reduce ¹²⁾ — în cazurile unei incapacități parțiale și temporare—indemnizația la jumătatea salariului! Soluțiune cu totul neechitabilă, mai cu seamă că despăgubirea o suferă asigurarea.

* * *

După proiect contractul se termină: a) prin ajungere la termen; b) prin terminarea operei; c) prin voința unilaterală în cazul contractului fără termen; d) prin voința unilaterală în cazul art. 20 și 21 în termenul prevăzut de art. 22.

Proiectul lasă greva ca o cauză pentru patron de desființare a contractului. Planiol socotește că prin grevă se suspendă numai contractul și prin urmare contractul persistă ¹³⁾. Suntem de părere să nu se lase această porțiță din art. 20 alin. ultim patronului, prin care el poate să se răsbune în contra unora din muncitorii săi în cazul unei greve. Moartea muncitorului pune capăt contractului? Chestiunea e pende tă. de oarece nu știm dacă proiectul consideră contractul muncii făcut *intuitu personae*.

* * *

Art. 55 lasă «toate neînțelegerile, cererile de daune, în fine toate acțiunile izvorite din prezenta lege» în competența judeului de ocol. Cum se conciliază acest articol cu art. 53, care spune că orice interpretare se dă de Ministerul industriei? Instanța de judecată se va adresa ministerului pentru interpretare sau părțile vor veni cu interpretarea dela minister și judecătorul va da sancțiunea? Și pentru că desigur d-l Orleanu nu va fi totdeauna ministru, vom avea și o jurisprudență ministerială cu variantele ei. Lucrul e oarecum interesant!

Nu înțelegem sensul alin. penultim din art. 55. Cum se acordă o sumă ca proviziune pentru muncitor înainte de a se judeca fondul? Care e rațiunea acestei dispozițiuni?

În fine, și art. 55, și art. 33 declară procedura gratuită și scutirea de orice fel de taxe în materia contractului muncii și această favoare pentru ambele părți, deși lucrul nu e spus categoric.

* * *

Salariul muncitorului cu excepțiile art. 10, mobilele din casă, când muncitorul e căsătorit și despăgubirile în caz de accidente (art. 40) nu pot fi nici cedate și nici urmărite, iar această sancțiune fără rezerva creanțelor pentru alimente din dreptul comun. Cu alte cuvinte, muncitorul nu va mai putea găsi credit. Mărturisim că ne este greu să facem o apreciere în bine sau în rău a acestor dispozițiuni. Negreșit legiuitorul este consecvent cu această hotărâre, când declară că și moștenitorii muncitorului au aceeași favoare în ce privește pensia ori despăgubirea în caz de accident.

* * *

Infracțiunile la lege se pedepsesc cu amendă, care se transformă în caz de insolvabilitate în închisoare și în

unele cazuri—în cazul opunerii față de autorități, ori pentru divulgarea secretelor fabricațiunii ¹⁴⁾—este închisoarea dela o lună la doi ani; spațiul între cele două limite e lăsat probabil circumstanțelor atenuante. În această ordine de idei, recidiva se poate admite ca o circumstanță agravantă? Toate infracțiunile și orice altă acțiune născută din prezenta lege se prescriu prin 6 luni dela comiterea infracțiunii sau nașterii obligațiunii. Cum se împacă acest termen de 6 luni cu acel de 7 luni prevăzut pentru privilegiul creanțelor muncitorilor?

* * *

Acestea sunt cele câteva observațiuni pe cari le-am putut face asupra proiectului de lege al contractului muncii: de altfel n'am făcut în mare parte decât o analiză sumară și ne-am abținut de a supune unei largi analize juridice diferitele chestiuni ce am pus; de am fi făcut-o, cadrul *Curierului Judiciar* ar fi fost prea mic și simțim noi înșine jena articolelor cu «va urma», spre a fi abuzat de această cale.

Cons. Popescu
avocat

Februarie, 1910.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 9 Decembrie 1909

Președenția d-lui G. N. BAGDAT, prim-președinte

— Primăria Comunei Slatina cu Preotul Al. Constantinescu —

Pact comisoriu. — Dreptul părții contractante, în favoarea căreia este stipulată o condiție rezolutorie expresă, de a renunța la beneficiul acelei clauze în mod tacit sau expres — Contract de arendare făcut de primar. Dreptul lui de a renunța în mod valabil la stipulațiunile din acel contract.

1. Partea contractantă, în favoarea căreia este stipulată o condiție rezolutorie expresă, poate să renunțe în mod tacit sau expres la beneficiul acelei clauze; iar instanța de fond este suverană să aprecieze din cari fapte rezultă renunțarea părții la beneficiul condiției rezolutorii, fără ca decizia sa în această privință să fie supusă controlului Curții de casație.

2. Dacă un contract de arendare poate fi făcut numai de primar pentru un bun al comunei, el poate să renunțe în mod valabil la stipulațiunile prevăzute într'insul, cum ar fi pactul comisoriu expres prevăzut în favoarea primăriei.

Deciziunea 484/909. — Respins recursul făcut de Primăria Comunei Slatina, contra deciziunii Curții de apel Craiova, s. I, No. 208/907, dată în proces cu Preotul Al. Constantinescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat P. Capeleanu, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-nii avocați P. Negulescu și St. Mihăescu, în combatere.

Deliberând,

Asupra ambelor motive de casare:

I. «Exces de putere și violarea art. 1021 și 1706 din Codul civil, combinate cu art. 90 din legea pentru organizarea comunelor urbane. Onor Curte de apel din Craiova, prin de-

¹¹⁾ Observăm aci că legea franceză prevede două pedepse pentru patron în cazul unui accident, una penală și una civilă în despăgubiri

¹²⁾ Art. 36.

¹³⁾ T. II, p. 607.

¹⁴⁾ Din eroare în No. 6 am spus că această chestiune nu e prevăzută în proiect, de vină e însă proiectul care strecoară fără nici un rost tocmai aici această dispozițiune.

cizia atacată cu recurs afirmă că primăria a renunțat în mod tacit la beneficiul condițiunii rezolutorie și a pactului comisoriv prevăzut prin art. 3 al contractului de arendare, intervenit între ea și Preotul Al. Constantinescu, cesionarul drepturilor arendașului Calafeteanu.

«Această renunțare o deduce din două fapte: 1) din faptul că primăria a primit și altădată arenzile cu întârziere; 2) din faptul că cassierul comunei a făcut o somație arendașului să plătească arenda Felul de judecată al Curții constituie un exces de putere, cât și o violare de lege, de oarece renunțarea la un drept echivalează cu o transacțiune (se poate zice chiar că e mai mult decât o transacțiune). Or, nici primarul, necum cassierul comunal nu poate transige sau renunța obligând primăria, fără îndeplinirea cerințelor legii de organizare a comunelor urbane.

II. «Violarea art. 79 din Legea de organizare a comunelor urbane, combinat cu art. 735 din Proc. civilă

«Atribuțiunile cassierului comunal fiind limitate de lege, actele făcute de el în afară de aceste atribuțiuni sunt izbite de nulitate.

Somațiunea de plată adresată Preotului Al. Constantinescu fiind un asemenea act, e nulă, și dar nu poate fi opus primăriei.

«Curtea admitând teoria contrarie, violează textele de legi sus arătate».

Având în vedere decizia supusă recursului, prin care Curtea de apel a condamnat pe recurenta Primărie a comunei Slatina să plătească intimatului o sumă de bani drept daune, cauzate prin faptul că a fost expulzat de primărie în mod arbitrar de pe moșia ce ținea în arendă și prin faptul că i s'au ridicat de către oamenii primăriei recoltele de pe moșie;

Considerând că chestiunea dedusă în judecata instanțelor de fond a fost de a se ști dacă primăria era în drept să facă uz de pactul comisoriu expres, prevăzut în contractul de arendare ea, în caz de neplată a arenzii la termenele stipulate, contractul să fie reziliat fără somație și fără judecată și primăria să fie în drept să arendeze altuia moșia în chestiune, iar semănăturile și produsele neculesse să rămână ale primăriei; sau dacă primăria a renunțat la această clauză rezolutorie expresă, după cum a susținut intimatul;

Considerând că ambele instanțe de fond au decis că din faptele și împrejurările cauzei, rezultă că primăria a renunțat în mod tacit la acea clauză, de oarece arendașul plătiind totdeauna arenda după expirarea termenelor de plată stipulate în contract, primăria a primit, totdeauna, fără să protesteze, plata făcută în asemenea condițiuni;

Considerând că partea contractantă, în favoarea căreia este stipulată o condiție rezolutorie expresă, poate să renunțe în mod expres sau tacit la beneficiul acelei clauze; iar instanța de fond este suverană să aprecieze din cari fapte rezultă renunțarea părții la beneficiul condiției rezolutorii, fără ca decizia sa în această privință să fie supusă controlului Curții de casație;

Considerând că, în speță, instanța de fond a motivat din ce anume fapte și-a făcut convingerea că primăria a înțeles să renunțe la pactul comisoriu expres stipulat în favoarea sa;

Considerând că fiind vorba de un contract de arendă de 2556 lei anual, primirea plății arenzii sub termenele stipulate în contract din care se deduce renunțarea la clauza rezolutorie expresă, constituie un act de administrație pe care primarul poate să-l facă singur și, prin urmare, poate să și renunțe în mod valabil la stipulațiunile prevăzute într'însul, cum a decis tribunalul;

Că somația de plata arenzii adresată intimatului de către cassierul comunei, fiind un act emanat dela autoritatea comunală, poate să fie opusă primăriei și să servească ca element de convingere pentru instanța de fond că primăria a renunțat la clauza rezolutorie expresă din contract;

Considerând că Curtea de apel judecând astfel, de parte de a fi comis vreun exces de putere sau a fi violat

articolele citate în motivele de casare, a făcut o justă aplicație a principiilor relative la pactul comisoriu expres;

Că de aceea, recursul este nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 4 Decembrie 1909

Președenția d-lui G. P. PETRESCU, președinte

Locot. colonel Dimitrie Popescu cu Ministerul de războiu

Competența Curții de casație. Instanțe inferioare.— Dacă acele instanțe declinându-și competența de a judeca o afacere, pot sesiza Curtea de casație cu judecarea acelei pricini.— (Art. 108 din Procedura civilă).

Curtea de casație având o competență excepțională și mărginită prin legea dela 1905, ea nu poate să fie investită prin hotărârile instanțelor inferioare, ci numai prin cererile de recurs ce i se adresează în anumite cazuri prevăzute de legea sa organică.

Prin urmare, dacă o instanță de fond și-a declinat competența de a judeca o afacere, acea instanță nu poate trimite afacerea spre a fi judecată de Curtea de casație, sub motiv că acea Curte ar fi competentă, o asemenea trimitere neputând fi făcută decât tot înaintea unei instanțe ordinare.

Deciziunea 370/909.—Decide că nu e legal investită cu judecarea procesului făcut de către Lt colonel Dimitrie Popescu contra Ministerului de războiu, pentru că l-a pus la retragere din oficiu mai înainte de a împlini limita de vârstă cerută de lege, asupra căreia acțiuni Tribunalul Ilfov, secția II-a, prin sentința No. 512/909, și-a declinat competența.

Curtea.

S'a ridicat din oficiu chestiunea de a se ști dacă e investită în mod regulat cu judecarea procesului.

Deliberând,

Considerând că dispozițiunea din art. 108 din Procedura civilă, după care, în cazul când instanța se declară incompetentă, ea este datoare să trimită pricina înaintea instanței pe care o va judeca competentă, nu poate să fie înțeleasă altfel decât că trebuie să trimită pricina tot înaintea unei instanțe ordinare; căci numai acestor instanțe s'a recunoscut de Procedura civilă o plenitudine de jurisdicțiune iar nu și înaintea Curții de casație;

Considerând că Curtea de casație, având o competență excepțională și mărginită prin legea dela 1905, ea nu poate să fie investită prin hotărârile instanțelor inferioare, ci numai prin cererile de recurs ce i se adresează pentru anumite cazuri prevăzute de legea sa organică;

Având în vedere că, în speță nu există un recurs direct la această Curte, făcut cu plata taxelor legale în conformitate cu art. 4, lit. j, combinat cu art. 41 din legea dela 1905 pentru organizarea Curții de casație și art. 22, alin. 1, din legea trimbrului;

Pentru aceste motive, Curtea decide că nu este investită în mod regulat cu acest proces și nu intră în cercetarea lui, etc.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, S. II

Audiența dela 12 Septembrie 1909

Președinția d-lui I. SINESCU, consilier
Ministerul de finanțe cu I. I. S. oznescu

Pensiuni. — Rectificare de pensii. — Caracterul și efectele acestor hotărâri. — Prescripția. — Creanțe. — Credit prevăzut în buget. — Prestații. — Prescripția lor. — (Art. 1907 Codul civil și art. 125 din Legea contabilității publice).

1° Sentințele pronunțate asupra rectificării în materie de pensii au, în privința efectelor lor, același caracter ca și hotărârile de rectificare a revizuire, cari se substituiesc hotărârilor rectificate și revizuite după dreptul comun.

2° Prescripția prevăzută în art. 125 al Legii contabilității este edictată numai în privința creanțelor pentru cari e prevăzut un credit în buget și în folosul exclusiv al Statului.

3° Dacă datoria Statului era o prestație plătită la un termen mai scurt de un an și supusă prescripției prevăzută în art. 1907 din Codul civil, din aceasta nu rezultă însă că și datoria celui ce a încasat fără cauză atari prestații e și ea periodică și supusă prescripției din sus citatul articol.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Ministerul finanțelor contra sentinței civile cu No. 279 din 1906, a Tribunalului Ilfov, secția IV, deferit acestei Curți prin casarea în parte a deciziei Curții de apel din București secția II cu No. 237 din 1907:

Având în vedere că Ministerul finanțelor, cerând reducerea pensunii lui I. I. Stoenescu, acordată prin deciziunea comisiei de pensii cu No. 413 din 1892 dela 467 lei, bruto lunar la 373 lei, precum și restituirea sumei de 11000 lei 13 bani ce primise mai mult; Tribunalul a respins această cerere pe motiv că rectificarea este o revizuire și că ea era tardivă ca fiind făcută peste termenul din codul de procedură. Că Curtea de apel din București a admis rectificarea, dar a respins celălalt cap de cerere pentru cuvântul că hotărârea de rectificare conform legii din 22 Februarie 1902, aplicabilă în speță, nu-și poate produce efectul decât în viitor, adică dela data cererii ca și hotărârea care lichidează pensiuina; că înalta Curte de casație, când după recursul Ministerului deciziunea Curții din București, numai asupra capului de cerere respins, Curtea de trimitere nu are a pipăi decât cererea de restituire a sumei de 11000 lei, bani 13 și efectul hotărârii de rectificare care e în legătură cu acea cerere;

Considerând că fie că rectificarea în materie de pensii, așa cum o botează legea din 1906, ar fi rectificarea din Codul de procedură, cu deosebirea că ea se judecă de o instanță diferită și cu citarea părților, fie că ar fi cum o denumește expunerea de motive a legii pensiunilor din 1902, o revizuire specială ce nu se judecă de instanța a cărei hotărâre e de revizuit și nici trebuie intentată în termenele din Codul de procedură civilă, e cert că sentințele pronunțate asupra acelei rectificări au în privința efectelor sale același caracter ca hotărârile de rectificare și revizuire, cari se substituiesc hotărârilor rectificate și revizuite; că numai printr-o deogațiune expresă dela acest principiu se poate admite contrariu, astfel cum în principiu stătează legea din 1906 prin art. 46; că deși acest articol după redactarea lui din 1902 nu se servea de cuvântul de revizuire întruînțat în expunerea de motive, dar califica cererea

de o cerere de reformare a deciziei comisiei rezultatul e același, căci reformarea ca și rectificarea și revizuirea implică în sine ideea de substituie a unei hotărâri: hotărâri reformate; că deci nu se poate zice, cum susține intimatul, că hotărârea în această materie trebuie a-și produce efectul ca hotărârile în genere dela data cererii;

Considerând că deciziunea de rectificare a Curții din București înlocuind deciziunea comisiei care e considerată ca neavenită, e nelindios că I. I. Stoenescu a primit fără cauză dela Ministerul finanțelor suma de 11.000 lei și 13 bani dela data lichidării până la Decembrie 1905, și deci el urmează a fi obligat să o restituie celui dela care a primit o Asupra prescripțiilor din art. 1907 Codul civil și din art. 125 din legea contabilității generale a Statului, opuse de intimat pentru sumele încasate de el până în Ianuarie 1901, cinci ani înainte de data intențării acțiunii;

Considerând că ambele prescripțiuni sunt inaplicabile în speță: cea din art. 125 al legii contabilității pentru motivul că e edictată numai în privința creanțelor pentru plata cărora e prevăzut un credit în buget și folosul exclusiv al Statului, cealaltă pentru cuvântul că dacă datoria Statului era o prestație plătită la un termen mai scurt de un an, nu rezultă de aci că și datoria celui ce a încasat fără cauză atari prestații e și ea periodică; aceasta e plătită dela încasare, căci de atunci devine exigibilă;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc
(ss) I. I. Sinescu; M. Măinescu.

Judecătorul Sindic al Tribunalului Tulcea

Audiența dela 10 Septembrie 1909

Wilhelm Toth cu Sindicul fal. I. Redelman

Acțiune în revendicare. — Faliment. — Cazurile și condițiunile în cari asemenea acțiune are loc. — Dacă o sumă de bani poate face obiectul unei acțiuni în revendicare. — (Art. 812 din Codul comercial).

Legiuitorul, prin art. 812 și urm. din Codul comercial, prevede anumite cazuri în cari are loc acțiunea în revendicare în materie de faliment, cazuri cari sunt enunțative iar nu limitative, cu singura restricțiune ca obiectul revendicat să nu-și fi pierdut identitatea, căci în acest caz el se confundă cu alte obiecte de aceeași speță ale falitului, și, trecând în patrimoniul său, revendicarea nu mai poate avea loc.

Astfel, banii fiind susceptibili de a se confunda cu alte monede de aceeași speță, pierzându-și astfel identitatea, nu mai pot face obiectul unei revendicări.

Ordonanță,

Noi, Mihail A. Ibrăileanu, jude-sindic delegat al Tribunalului Tulcea;

Având în vedere cererea făcută prin petiția înregistrată la No. 485 din 2 Iulie 1909, de către Wilhelm Toth, prin procuratorul său Herman Filver, autorizat prin procura aflată la dosar și asistat de d-l avocat Gh. Șerban;

La apelul nominal s'a prezentat Wilhelm Toth, prin procuratorul său Herman Filver, asistat de d-l avocat Gh. Șerban, lipsind creditorii și falitul I. Redelman, celălalt fiind încelat din viață; procedura completă;

Având în vedere că prin această cerere se tinde a se revendica suma de lei 380 și 18 bani, rest din suma de lei 5900 pe care Wilhelm Toth o avea în deposit la Frații Redelman, după cum se constată din scrisoarea aflată la dosar, eliberată de aceștia, datată 21/3 Noembrie 1908, prin care se afirmă primirea sumei de mai sus la dispoziția depunătorului;

Având în vedere că această sumă se vede operată în

registruținut de Frajii Redelman la *Cartea Mare* No. 6, pagina 97;

Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 817 din Codul comercial, când cererea de revindicare este de competența judecătorului de ocol, trebuie a fi îndreptată înaintea judecătorului-sindic, care are a decide mai întâiu;

Având în vedere că ceea ce urmează a se ști este: dacă revindicarea sumei de 380 lei și 18 bani, care face obiectul procesului de față, intră sau nu în prevederile dispozițiilor art. 812 și următorii din Codul comercial, cu alte cuvinte: dacă pe calea revindicării și în spiritul art. 812 și următorii partea (în speța ce ne preocupă: deponentul) poate retrage din masă falimentului o sumă de bani deșus de el înainte de a fi intervenit starea de faliment;

Considerând că ceea ce a condus pe legiuitor a acorda acțiunea în revindicare în materie de faliment, este spiritul de dreptate stabilit în favoarea acelor care din diferite împrejurări având lucruri la falit, probând identitatea și proprietatea asupra lor, să le poată recăpăta mai cu ușurință, căci dacă e adevărat că patrimoniul unui falit formează gajul creditorilor, din acest patrimoniu trebuie scos tot ce nu-i aparține și restul numai să-l poată discuta creditorii;

Considerând că legiuitorul, prin art. 812 și urm. din Codul comercial, prevede anumite cazuri în care are loc revindicarea, și anume: remizele cambiale sau titluri de credit, mărfurile predate cu titlu de depozit și cele expediate și neplătite etc.; nu-i mai puțin adevărat însă că doctrina și întreaga jurisprudență sunt unanime în a recunoaște că această înșirare legiuitorul o face în mod enunțativ nici decum limitativ, deci cazurile în care revindicarea are a fi admisă pot fi și altele decât cele prevăzute de legiuitor cu o singură condițiune: obiectul revendicat să nu-și fi pierdut identitatea și aceasta pentru motivul bine cunoscut că obiectul odată ce și-a pierdut identitatea se confundă cu al'e obiecte de aceeași speță ale falitului, și, trecând în patrimoniul său, revindicarea nu mai poate avea loc, căci cel ce revindică nu face altceva decât reclamă lucrul, obiectul ce-i aparține, al cărui proprietar se preține și a cărui identitate este dator să stabilească, deci obiectul concretizat, specificat anume și care se află în posesiunea altuia;

Că, așa fiind, întru cât spețele de monete (banii) sunt susceptibile de a se confunda cu alte monete de aceeași speță, pierzându-și identitatea, nu mai pot face obiectul unei revindicări;

Pentru aceste motive, respinge, ca inadmisibilă, acțiunea de revindicare a sumei de 380 lei și 18 bani din masa falimentului Frajii Redelman

Judecător-sindic delegat, (s) M. A. Ibrăileanu.
Grefier, (s) Scarpet.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOROHIOU

Audiența din Ianuarie 1910

Președinția d-lui I. I. LICIU, judecător

M. B. cere formula executorie

Jurnalul No. 1

Cambie. — Opoziție. — Art. 349 Cod com.; 27, 95 legea jud. de ocoale.

Cambiile până la 200 lei se judecă cu opoziție și recurs.

Tribunalul, deliberând, și

Având în vedere apelul făcut de M. B., contra jurnalului No. 97 din 5 Ianuarie 1910 a jud. ocol rural Dorohoiu, prin care s'a respins cererea pentru investirea cu formula executorie a cărții de judecată a acelei judecătoriai No. 305/909;

Având în vedere actele din dosarul cauzei și jurnalul atacat cu apel;

Având în vedere că judecătorul de ocol a respins cererea apelantului pentru investirea cu formula executorie, pe motiv că obiectul procesului este o acțiune cambială în valoare de 200 lei și că, conform art. 27 și 95 din legea pentru jud. de ocoale, aceste acțiuni se judecă în primă și ultimă instanță și, deci, cu opozițiune, indiferent dacă afacerea e cambială sau nu, căci legea nu distinge și întru cât cartea de judecată s'a dat în lipsa pârăatului, acesta avea drept de opoziție și, deci, cartea de judecată nu e definitivă;

Considerând că motivele pentru cari s'a respins cererea de investire cu formula executorie fiind întemeiate în fapt și în drept, tribunalul adoptă în totul aceste motive și, prin consecință, urmează a se respinge apelul ca nefondat;

Văzând și dispozițiunea art. 104 din Procedura civilă; Pentru aceste considerente, redactate de d-l judecător de ședință, I. I. Liciu, respinge, etc.

(ss) I. I. Liciu; D. Tomida.

NOTA. — Cum vedem, tribunalul Dorohoiu admite că există drept de opozițiune și în materie cambială; cu alte cuvinte că art. 349 din Cod. com. e abrogat prin art. 27 și 95 din legea jud. de ocoale, și aceasta pentru că legea nu distinge. Așa este; dar nici art. 55 și 101 din vechea lege a jud. de ocoale nu distingeau, și totuși art. 349 din Cod. com. se aplica cu toată rigoarea sa binefacătoare, fără ca nimeni să se plângă de aceasta. Deci, numai cu acest argument nu putem să motivăm o soluțiune care înlătură art. 349 din Cod. com. Dovadă e că Ministrul justiției a trebuit să dea o circulară care să îndrepte jurisprudența pe această cale.

Cu tot textul art. 27 și 95 din legea jud. de ocoale, noi persistăm în părerea că textul special al art. 349 din Cod. com. n'a putut fi abrogat de legea generală a judecătorilor de ocoale. Numai dacă ni se va demonstra contrariul, vom părăsi soluțiunea la care ne-am oprit.

Dacă însă primim părerea tribunalului, trebuie să admitem că apelul, în materie cambială, nu mai curge dela pronunțarea hotărârii, ci de a doua zi dela pronunțare sau comunicare, după cum s'a dat hotărârea: în prezență sau în absență (Art. 99 L. j. oc.). În această părere, prin urmare, cambiile până la 3000 lei scapă de sub regimul art. 349 din Cod. com., regim aplicabil cambiilor de o valoare mai mare de 3000 lei.

Aici însă se naște o nouă discuțiune: În apel există drept de opozițiune pentru afacerile cambiale? Cel puțin aici socotim că nu există, de oarece legea jud. de ocoale tace și, deci, trebuie să aplicăm art. 349 din Cod. com.

Dorohoiu, 25 Ianuarie 1910.

Ștefan Scriban.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal direct la administrația zărilor „Curierul Judiciar” București, sau să plătească la prezentare numeral în mână încașatorilor: I. RIVEANU pentru provincie și I. ST. TUDOROIU pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu matea, investite cu ștampila: CURIERUL JUDICIAR.

JUDECAT. OCOLULUI RURAL SURAIA-PUTNA

Audiența dela 10 Decembrie 1909

Moștenitorii Marcu Aldea cu Vasile Iorgu Marcu

Vânzarea lucrului altuia. — Dacă asemenea vânzare este nulă sau anulabilă. — Prescripția prevăzută în art. 1895 și cea dela art. 1900 din Codul civil.

1. Vânzarea lucrului altuia este nulă la noi ca și în Franța, iar nu anulabilă; la noi s'a eliminat art. 1599 din Codul civil francez ca inutilul, intru cât principiile fundamentale ale dreptului în materie de transmitere a proprietății indică această soluțiune.

2. Nu se poate considera ca justă cauză contractul de vânzare-cumpărare prin care s'a transmis lucrul altuia și, în consecință, posesorul unei astfel de proprietăți nu poate invoca prescripția de zece ani, prevăzută în art. 1895 din Codul civil.

3. Prescripția statornicită în art. 1900 din Codul civil nu se poate aplica pentru acte ce se consideră ca inexistente și nici pentru convențiile fără cauză sau întemeiate pe cauză falsă ori ilicită, după cum se arată în art. 966 din Codul civil.

Judecata,

Având în vedere că reclamantul și-a făcut dovada calității și a provenienței imobilelor ce sunt puse în partaj intru cât părintul Vasile Iorgu Marcu prin interogator formal, iar ceilalți părți în instanță au declarat că recunosc atât filiațiunea cât și faptul că toată averea pusă în divizare derivă dela autorul lor comun Marcu Aldea;

Având în vedere însă că părintul Vasile Iorgu Marcu prezentând în instanță un act de vânzare autentic la Tribunalul Putna sub No. 276,98 și transcris, prin care tatăl reclamantului i-a vândut una falce pământ de a-rătură și 20 prăjini loc de grădină cu o casă pe el, cere ca aceste imobile să nu fie puse la masa succesorală și cum față cu această obiecțiune armează a se vedea dacă actul de vânzare este valabil sau nul;

Având în vedere că imobilele prevăzute în actual autentic No. 276, vândute de Onea Radu Udrea și pe cari reclamantul le aduce la masa succesorală, derivă dela mama sa Rada, fiica autorului comun Marcu Aldea și deci tatăl său neavând proprietatea imobilelor ce le-a vândut, n'a putut transmite nimic, și aceasta în baza maximei «*nemo dat quod non habet*», și, prin urmare, vânzarea efectuată se consideră ca inexistentă, dat fiind faptul că vânzătorul înstrăina un ce pe care nu-l avea, iar cumpărătorul cumpăra dela un *a non domino*;

Având în considerație că vânzarea lucrului altuia este nulă la noi ca și în Franța, căci desigur legiuitorul nostru n'a prevăzut în mod formal nulitatea vânzării bunului altuia, cum este la francezi art. 1599 din Codul civil, dar această eliminare făcută cu ocazia traducerii Codului Napoleon, nu poate fi interpretată că asemenea vânzări la noi sunt numai anulabile, iar nu absolut nule;

Legiuitorul nostru a eliminat art. 1599 ca inutil, fiindcă principiile fundamentale ale dreptului indică că o atare transferare de proprietate este nulă. De altfel, acest adevăr juridic reiese și din modul de redactare al art. 1407 din Codul civil, care consideră ca nul schimbul de câte ori unul din copermanți nu este proprietar lucrului făgăduit sau dat de dânsul, și deci, cum același principiu se aplică și la vânzare, nu mai

incepe îndoaială că înstrăinarea unui lucru al altuia este radical nulă, fiind lipsă de cauză, ce nu este altceva decât scopul principal ce și-au propus părțile prin contractul de vânzare, în care este vorba de un corp cert și determinat, ceceare însă în voința confecțiunii contractului nu aparține vânzătorului care după lege este obligat să transmită imediat proprietatea, știut fiind că proprietatea se strămută prin simplul efect al consimțământului, și, prin urmare, vânzătorul ce fel de proprietate, ce lucru cert și determinat transmite în asemenea cazuri, când el nu posedă decât neantul și deci conform maximei: «*nemo plus juris ad alium transferre potest quam ipse habet*», nu putea să transmită nimic și nimic valabil.

Având în vedere că părintul Vasile Iorgu Marcu nu se poate prevala de dispozițiunile art. 1895 din Codul civil, pentru motivul că deși posedă imobilele mai bine de zece ani, dar nu le are printr-o justă cauză, fiindcă actul său de vânzare nu se poate considera decât ca inexistent; dar afară de aceasta, presupunând că după teoria unora, acest act nefind absolut nul, ar fi numai anulabil, totuși în speță, părintului li mai lipsește elementul de bună credință ca să poată opune prescripția de zece ani, și nu poate invoca buna sa credință pentru simplul motiv, că la interogatoriul ce i s'a luat, Vasile Iorgu Marcu a recunoscut că la cumpărarea imobilelor știa că ele aparțineau Radei, soția vânzătorului, pe care le avea moștenire dela defunctul său părinte Marcu Aldea;

Având în considerație că părintul Vasile Iorgu Marcu nu poate invoca nici dispozițiunile art. 1900, pentru motivul că în primul loc această prescripție se aplică numai în cazul când se cere anularea actului pentru viciu de formă sau când consimțământul a fost smuls prin violență, dol sau eroare iar nici de cum pentru acte ce sunt considerate ca inexistente; iar în al doilea loc, fiind evident că nu pot fi supuse prescripțiunii statornicită în art. 1900 convențiile fără cauză sau întemeiate pe cauză falsă ori ilicită, după cum se arată în art. 966 din Codul civil, și cum este în cazul vânzării bunului altuia;

Cum în toate aceste cazuri nu se poate invoca decât prescripția prevăzută în art. 1890 din Codul civil, dat fiind că în atare împrejurări adevăratul proprietar în interval de 30 ani, adică până în momentul când cumpărătorul îl va prescri, are dreptul să revendice proprietatea ce-i aparține;

Iar în speță, reclamantul Constantin Onea Radu Udrea, în calitatea sa de erede sezinar, neavând nevoie nici să ceară anularea vânzării, pentru el contractul de cumpărare vânzare fiind inexistent, a putut cu drept cuvânt să aducă la masa succesorală și acele imobile înstrăinate, și cum acel act juridicește inexistent nu poate fi opozabil nici celorlalți moștenitori cari sunt chemați ca părți în această acțiune de partaj;

Văzând și art. 728 și 729 din Codul civil:

Pentru aceste motive, dispune împărțirea întregii averi prevăzută în acțiunea intentată și rămasă pe urma defunctului Marcu Aldea, etc.

Judecător, (s) V. Mamigonian.

INFORMAȚIUNI

Prin Înaltul Decret Regal cu No. 324 din 30 Ianuarie 1910, Domnul Remus C. Benișache, actual ajutor de greaf la Înalta Curte de casație și justiție, a fost numit grefier la aceeași Înaltă Curte în locul vacant.

Felicităm din toată inima pe simpaticul nostru colaborator pentru această avansare bine meritată.